

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 1 juni 1951

Mede bestemd voor Minuor.

In verband met het telefonisch verzoek van Blom volgen hieronder enkele persoonlijke suggesties van algemeen karakter voor de behandeling van de Minuorbegroting op Dinsdag a.s.

1. Het belang van Nederland brengt m.i. mede het Kabinet Sukiman niet te becritiseren of op deszelfs te verwachten zwakte te wijzen. Ik acht, zoals bekend, weliswaar de nieuwe Regering een algemene achteruitgang en ook voor ons uitgesproken ongunstiger dan het Ministerie Natsir, maar toch nog 'next best'. Ik heb zelf de overtuiging, dat ook het Kabinet van Sukiman het mogelijke zal doen om langs de weg van onderhandelingen met Nederland tot een accordé te komen. Valt dit Kabinet omdat een vriendschappelijke regeling met Nederland niet bereikbaar is en/of omdat het ook in andere opzichten tekort zal schieten, dan is een verdere achteruitgang m.i. waarschijnlijk, mogelijk in de vorm van een nieuw Kabinet, dat meer extreme richting zal volgen en zich meer van het Westen zal afkeren en dus zeker van Nederland, daaruit volgende achteruitgang op materieel gebied aanvaardende. Te bedenken, dat m.i. uit dien hoofde - dus om erger te voorkomen - Masjumi niet in oppositie is. Ageren onzerzijds tegen de nieuwe Regering zou ons niets verder brengen en slechts de oppositie in de kaart spelen. Ik adviseer ook tijdens de behandeling in de Kamer handhaving van de thans door de Nederlandse Regering ingenomen afwachtende houding, dat de Nederlandse Regering het nieuwe Kabinet naar de resultaten zal beoordelen.

2. Zelfde houding is m.i. aan te nemen t.a.v. het programma van het Kabinet Sukiman inzake de betrekkingen met Nederland, West-Nieuw-Guinea inclus. Hier zou het standpunt kunnen worden ingenomen, dat het te betreuren is, dat de Unie niet uitgegroeid is tot wat in het belang van beide partijen had mogen worden verwacht: dat het programmapunt op dit gebied van de nieuwe Regering nog geen aanleiding geeft tot beoordeling, maar dat eventuele voorstellen van de nieuwe Regering van Nederlandse zijde uiteraard in beschouwing zullen worden genomen. Nadruk leggen op bezwaren onzerzijds tegen mogelijke opzegging van de Unie en herziening van de RTC acht ik gevaarlijk als leidende tot de conclusie, dat ons - in tegenstelling met de RI - aan handhaving van status quo veel gelegen is en dat dus de Unie en de RTC inderdaad een pactum leoninum zijn, waaraan zo mogelijk een einde moet worden gemaakt. Ik zou een vrij onverschillige houding willen bepleiten uit tactische overwegingen. Ik zou verder willen waarschuwen tegen de indruk, die zou kunnen ontstaan, dat de Nederlandse Regering a priori elke 'uitgestoken hand' zal afslaan, zich beroepende op de onschendbaarheid van tractaten. In die geest is - zij het ten onrechte - de reactie van Drees op Supomo's uitlatingen destijds geïnterpreteerd waardoor de bedoelde reactie onnodig een ongunstige indruk heeft gemaakt, zelfs bij mannen als Rum. Verwijs in dit verband ook naar uitlatingen van Supomo aan mij, weergegeven in mijn 78.

3. Tegenover vragen inzake veiligheid zou ik willen bepleiten een analogie met de verklaring door Morrison terzake in het Parlement afgelegd.

4. Zo daartoe aanleiding bestaat, zou kunnen worden gewezen op het vertrek van de KL als voorbeeld van goede samenwerking tussen beide partijen in moeilijke omstandigheden. Voor woord van waardering aan de Nederlandse legerleiding voor de wijze waarop de epineuze zaak behandeld is, is wellicht aanleiding.